

Briselē, 2025. gada 21. oktobrī
(OR. en)

14310/25

CLIMA 455
ENV 1068
ONU 72
DEVGEN 185
ECOFIN 1384
ENER 545
MAR 139

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Datums:	2025. gada 21. oktobris
Saņēmējs:	delegācijas
Iepri. dok. Nr.:	14086/25
Temats:	Gatavošanās Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (UNFCCC) 30. Pušu konferencei (COP30) (Belena, Brazīlija, 2025. gada 10.–21. novembris) - Padomes secinājumi

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par minēto tematu, kurus Padome apstiprināja savā 4126. sanāsmē, kas notika 2025. gada 21. oktobrī.

**Gatavošanās Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām
(UNFCCC) 30. Pušu konferencei (COP30)
(Belena, Brazīlija, 2025. gada 10.–21. novembris)**

- Padomes secinājumi -

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

KLIMATRĪCĪBAS STEIDZAMĪBA UN IESPĒJAS CILVĒKIEM UN EKONOMIKAI

1. PAUŽ DZIĻAS BAŽAS par notiekošo siltumnīcefekta gāzu (SEG) līmeņu pieaugumu atmosfērā, novērotajiem lēni norisošiem notikumiem, tostarp jūras līmeņa celšanos un ledāju masas zudumu, kā arī ekstrēmu laikapstākļu notikumu, tostarp karstuma viļņu, dabas ugunsgrēku, sausuma un plūdu, arvien lielāko intensitāti, ilgumu, mērogu un biežumu visā pasaulē; PASVĪTRO, ka klimata pārmaiņas ir eksistenciāls drauds cilvēcei, ekosistēmām un biodaudzveidībai, kā arī mieram un drošībai, nesaudzējot nevienu valsti, teritoriju vai reģionu.
2. PAUŽ GANDARĪJUMU par Parīzes nolīguma 10. gadadienu un to, cik svarīgs ir tā uz nākotni vērstais un iekļaujošais satvars, lai attīstītu nepieciešamo globālo reakciju nolūkā risināt kopīgās klimata pārmaiņu problēmas, un UZSVER, ka saskaņā ar Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC*) datiem prognozes par globālās temperatūras pieaugumu līdz 2100. gadam ir samazinājušās līdz aptuveni 2,8 °C, pamatojoties uz 2021. gada nacionāli noteikto devumu (NND), salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeņiem.

3. PAUŽ BAŽAS par to, ka joprojām trūkst vērienīguma un pastāv īstenošanas atšķirības, un ATKĀRTOTI UZSVER – starptautiskai iesaistei, izmantojot spēcīgu, uz noteikumiem balstītu un efektīvu multilaterālismu, ir būtiska nozīme, lai sekmīgi risinātu klimata pārmaiņu problēmu visā pasaulē.
4. ATZĪST, ka 2024. gads bija līdz šim siltākais gads reģistrēto novērojumu vēsturē un pirmais gads, kurā vidējās globālās Zemes virsmas temperatūras pieaugums gadā pārsniedza 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeņiem, un ka klimata pārmaiņu ietekme un riski kļūst arvien sarežģītāki un grūtāk pārvaldāmi; VĒRŠ UZMANĪBU uz to, ka līdz ar katru globālās sasilšanas pieaugumu palielinās pēkšņu, plaša mēroga neatgriezenisku klimata un zemes sistēmu izmaiņu iespējamība un ietekme, tostarp izmaiņas, kas rodas, sasniedzot kritiskos punktus.
5. UZSVER, ka ir ārkārtīgi steidzami jāstiprina globālā sadarbība un reaģēšana nolūkā risināt klimata ārkārtas situāciju, ievērojami paātrinot SEG emisiju samazināšanu atbilstoši tam, lai globālās sasilšanas noturēšanu 1,5 °C robežās varētu panākt visas valstis, jo īpaši lielākie emitētāji, un paātrināta pāreja uz klimatnoturīgu un ilgtspējīgu attīstību, un ka jebkāda turpmāka kavēšanās saskaņotā globālā rīcībā palaidīs garām īslaicīgo un strauji izzūdošo iespēju nodrošināt dzīvotspējīgu, pārticīgu, veselīgu, taisnīgu un ilgtspējīgu nākotni visiem.
6. UZSVER, ka ir vajadzīga ātra globāla pārkārtošanās uz klimatneitrālu, noturīgu, dabai labvēlīgu, apritīgu un resursu ziņā efektīvu ekonomiku un sabiedrību. Šī pārkārtošanās ir jāīsteno tādā tempā un mērogā, kas ļauj nodrošināt, ka mērķis – noturēt globālo sasilšanu 1,5 °C robežās – ir sasniedzams, un tai jābūt taisnīgai un iekļaujošai, jāveicina uz cilvēktiesībām balstīta pieeja un būtu jānodrošina, ka neviens netiek atstāts novārtā.
7. PASVĪTRO iespējas un daudzējādos ieguvumus, ko klimatrīcība sniedz cilvēkiem, planētai, ilgtspējīgai globālajai ekonomikai, ciktāl ir runa par labāku dzīves līmeni, veselību, ekonomisko un sociālo attīstību, jaunu un pienācīgu darbvietu nodrošināšanu, labāku ūdens nodrošinājumu, ilgtspējīgām pārtikas sistēmām un cenas ziņā pieejamu enerģiju, kā arī materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma aizsardzību, un ATZĪST, ka bezdarbības izmaksas ievērojami pārsniedz savlaicīgas un efektīvas klimatrīcības izmaksas.

8. IZCEĻ, ka integrēta dekarbonizācijas politika, tostarp klimata, vides, enerģētikas un rūpniecības politika, kas tiek īstenota taisnīgi un iekļaujoši, ir spēcīgs ekonomikas konkurētspējas un lielākas inovācijas virzītājspēks, ciktāl ir runa par enerģijas cenu pazemināšanu, kvalitatīvu darbvietu radīšanu un pareizo apstākļu radīšanu uzņēmumu uzplaukumam, tādējādi liekot pamatus ilgtspējīgai un pārticīgai nākotnes neto nulles emisiju ekonomikai. Šajā sakarā VĒRŠ UZMANĪBU uz to, cik svarīgi ir efektīvi vietējie oglekļa cenas noteikšanas instrumenti, kas ir viens no visefektīvākajiem un rentablākajiem emisiju samazināšanas veidiem, un to potenciāls pārvirzīt finanšu plūsmas klimatrīcībai. AICINA Puses pieņemt un paplašināt efektīvu iekšzemes oglekļa cenu noteikšanu, lai palielinātu to globālo emisiju īpatsvaru, uz kurām attiecas oglekļa cenas noteikšana. PLĀNO uzlabot sadarbību ar partnervalstīm un novērst iespējamās oglekļa emisiju pārvirzes riskus.
9. ATKĀRTOTI APSTIPRINA, cik svarīgi ir labākie pieejamie zinātniskie dati, sniedzot informāciju par reaģēšanu uz klimata pārmaiņām, un jo īpaši IZCEĻ sestā novērtējuma ziņojuma konstatējumus un ATBALSTA Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) darbu, kas notiek septītajā novērtējuma ciklā; PASVĪTRO, cik politiski nozīmīgi ir tās novērtējumi par darbību risinājumiem, un VĒRŠ UZMANĪBU uz to, cik svarīgi ir visaptveroši un savlaicīgi sniegt triju *IPCC* darba grupu ieguldījumu septītajā novērtējuma ciklā, lai to varētu izskatīt otrajā globālajā izsvēršanā (*GST-2*).
10. AICINA visas Puses iesaistīties publiskas informācijas sniegšanā par klimata sistēmas stāvokli, pamatojoties uz labākajām pieejamajām zinātniskajām atziņām, jo īpaši tām, ko sniedz *IPCC*; ar nopietnām bažām ATZĪMĒ, ka pieaug maldinoša informācija un dezinformācija klimata jomā un ka ir vajadzīga valstu un starptautiska rīcība un sadarbība, lai palielinātu informētību un apkarotu šos vēstījumus, tostarp integrējot šādu informāciju izglītības un apmācības politikā, un šajā sakarā UZSVER, cik svarīgi ir nodrošināt ilgtermiņa klimata datu vākšanu un kopīgošanu, lai atbalstītu izmantojamās informācijas par klimata pārmaiņām sniegšanu, un ATGĀDINA, ka piekļuve šādai informācijai ir būtiska aktīvai iesaistei un iekļautībai globālās pārkārtošanās jomā.

11. PAUŽ NOPIETNAS BAŽAS par ilgtermiņa kaitējumu klimatam un videi papildus milzīgajām cilvēku ciešanām, ko rada visā pasaulē notiekošie bruņotie konflikti, un ATKĀRTOTI PAUŽ nopietnas bažas par risku, ko tie rada efektīvai globālai rīcībai, kuras nolūks ir risināt trīskāršo planētas krīzi, kas ietver klimata pārmaiņas, biodaudzveidības zudumu un piesārņojumu. UZSVER, ka kari ne tikai apdraud globālo drošību un stabilitāti, bet tiem ir arī nopietna negatīva sekundāra ietekme uz enerģētisko drošību un pārtikas nodrošinājumu, un šis jautājums ir steidzami un izlēmīgi jārisina starptautiskajai sabiedrībai. ATKĀRTOTI PAUŽ stingru nosodījumu Krievijas agresijas karam pret Ukrainu, kas ir nepārprotams ANO Statūtu un starptautisko tiesību pārkāpums. ATKĀRTOTI PAUŽ nopietnas bažas par situāciju Tuvajos Austrumos, kā to Eiropadome paudusi savos 2025. gada jūnija secinājumos.

REZULTĀTU SASNIEGŠANA BELENĀ

12. PAUŽ GANDARĪJUMU attiecībā uz paziņojumu par nacionāli noteikto devumu (NND) laikposmam pēc 2030. gada un AICINA visas Puses, kas vēl nav iesniegušas savus NND, to steidzami izdarīt.
13. PAUŽ GANDARĪJUMU par paziņojumiem, kas sniegti ANO ģenerālsekretāra īpašajā augsta līmeņa pasākumā par klimatrīcību, un GAIDA NND kopsavilkuma ziņojumu.
14. UZSVER, ka NND laikposmam pēc 2030. gada būtu jāatspoguļo progress un pēc iespējas vērienīgākie mērķi, tas būtu jāpieskaņo emisiju ceļiem, kas ierobežo globālo sasilšanu līdz 1,5 °C mērķrādītājam, un labākajām pieejamajām zinātniskajām atziņām, ņemot vērā atšķirīgos valstu apstākļus, kā arī būtu jāietver visas ekonomikas mēroga emisijas samazināšanas mērķrādītāji absolūtā izteiksmē, kas aptver visas SEG, nozares un kategorijas, un būtu jāparāda, kā Puses īsteno pirmo globālo izsvēršanu (*GST-1*). Šajā sakarā VĒRŠ UZMANĪBU uz to, cik svarīgi ir šos NND izstrādāt un efektīvi īstenot, izmantojot iekšzemes stratēģijas, rīcībpolitiku un darbības, tostarp investīciju plānus un valstu platformas, kas nodrošina pamatu finansējuma un uzņēmējdarbības iespēju atraisīšanai.

15. MUDINA visas Puses, jo īpaši lielākos emitētājus, kuri ir iesnieguši NND, kas nav pieskaņoti 1,5 °C mērķrādītājam, ātri atjaunināt un stiprināt mērķus savā NND un paziņot vai pārskatīt savas ilgtermiņa zemas SEG emisijas attīstības stratēģijas (*LT-LEDS*) virzībā uz taisnīgu pārkārtošanos uz neto nulles emisijām līdz 2050. gadam, ņemot vērā valstu atšķirīgos apstākļus.
16. VĒRŠ UZMANĪBU uz to, ka COP30 ir vajadzīga īpaša politiskā telpa un sarunu gaitā panākts iznākums, kurā tiktu atzīti UNFCCC NND kopsavilkuma ziņojuma konstatējumi un risināts kopīgaais vērienīguma un īstenošanas līmenis, tostarp sniedzot skaidrus un īstenojamus ieteikumus Parīzes nolīguma sekmīgai īstenošanai. Šajā kontekstā ATKĀRTOTI UZSVER, ka tikai kolektīva globāla reakcija var panākt, ka 1,5 °C mērķrādītājs ir sasniedzams.
17. AICINA katru gadu izskatīt UNFCCC NND kopsavilkuma ziņojumus, tostarp vēstījumus par to, kā stiprināt NND un to īstenošanu, tostarp par to pieskaņošanu 1,5 °C mērķrādītājam un globālajiem klimata pārmaiņu mitigācijas centieniem, par kuriem panākta vienošanās *GST-1*.
18. PASVĪTRO, cik svarīga ir Klimata pārmaiņu mitigācijas darba programma (*Mitigation Work Programme – MWP*), lai steidzami palielinātu mitigācijas mērķu vērienīgumu un īstenošanu šajā kritiskajā desmitgadē tādā veidā, kas papildina *GST*; AICINA visas Puses uzņemties saistības un sadarboties, lai uzlabotu *MWP* un tās globālo dialogu funkcionalitāti, efektivitāti, reģionālo un sociālo iekļautību, nolūkā īstenot minētās programmas mandātu.
19. PASVĪTRO, ka ir kolektīvi jāīsteno visi *GST-1* aspekti, nodrošinot, ka tās rezultāti tiek reāli iedarbināti visos attiecīgajos darba virzienos un saskaņā ar Parīzes nolīgumu izveidotās struktūrās, un UZSVER, cik svarīgi ir pēc iespējas ātrāk vienoties par AAE dialoga kārtību, lai nodrošinātu *GST-1* sekmīgu īstenošanu kopumā.
20. ATKĀRTOTI aicina taisnīgi, sakāroti un godīgi, saskaņā ar 1,5°C trajektorijām atteikties no fosilā kurināmā energosistēmās, paātrinot rīcību šajā kritiskajā desmitgadē, lai vēlākais līdz 2050. gadam panāktu neto nulles emisiju līmeni saskaņā ar labākajām pieejamajām zinātniskajām atziņām; AICINA visas Puses, jo īpaši lielākos emitētājus, savu ieguldījumu minētajā aicinājumā padarīt par tādu, kas reāli darbojas.

21. MUDINA visas Puses īstenot aicinājumu līdz 2030. gadam trīskāršot atjaunīgās enerģijas jaudu visā pasaulē un divkāršot energoefektivitātes uzlabojumu globālo vidējo gada rādītāju. VĒRŠ UZMANĪBU uz to, ka šiem mērķiem ir jāiet roku rokā ar enerģijas ietaupījumiem un pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā enerģijas ražošanas un patēriņa visā pasaulē, un ATZINĪGI VĒRTĒ darbu, ko veic tādas aģentūras kā Starptautiskā Enerģētikas aģentūra (*IEA*) un Starptautiskā Atjaunojamo energoresursu aģentūra (*IRENA*), lai analizētu progresu, kas panākts, atsaucoties uz šo aicinājumu, un ATZĪMĒ, ka visā pasaulē 2024. gadā tika pievienoti 582 GW atjaunīgās enerģijas jaudas. IZCEĻ to, ka attiecībā uz visu ar enerģētiku saistīto globālo centienu īstenošanu, par kuriem panākta vienošanās AAE konsensa ietvaros, valstī noteiktā veidā, vienlaikus ievērojot katras valsts energoresursu struktūru, Puses ir aicinātas sniegt ieguldījumu globālajos centienos paātrināt bezemisiju un mazemisiju tehnoloģijas saskaņā ar *GST* 28. punktu. UZSVĒR arī to, ka ir jāpaātrina rūpniecības dekarbonizācija un jāizvairās no emisiju iestrēdzes grūti dekarbonizējamās rūpniecības sektoros un ATZINĪGI VĒRTĒ starptautisko iniciatīvu panākumus šajā jomā.
22. AICINA pēc iespējas drīz pakāpeniski izbeigt tādas fosilā kurināmā subsīdijas, kuras nav risinājums enerģētiskās nabadzības novēršanai vai taisnīgas pārkārtošanās nodrošināšanai.
23. PASVĪTRO, ka pārejai uz klimatneitrālu ekonomiku saskaņā ar centieniem panākt, ka 1,5 °C mērķrādītājs ir sasniedzams, būs nepieciešama globāla pakāpeniska atteikšanās no bez izmešu mazināšanas ražotām fosilajām degvielām, un to patēriņa maksimums un samazinājums jāsasniedz jau šajā desmitgadē, lai tādējādi nodrošinātu nepieciešamo mitigāciju, kā norādījusi *IPCC*.
24. Šajā sakarā PASVĪTRO – ir būtiski, lai jau labu laiku pirms 2050. gada enerģētikā lielākoties netiktu izmantotas fosilās degvielas, un ir būtiski censties panākt, lai 2030. gados globālā elektroenerģijas sistēma būtu pilnībā vai lielākoties dekarbonizēta, nepieļaujot jaunu ieguvu no akmeņoglēm, jo šajā nozarē jau ir plaši pieejami izmaksefektīvi nulles emisiju pasākumi, kas cita starpā sniedz daudzus ieguvumus ilgtspējīgai attīstībai, cilvēku veselībai un gaisa kvalitātei, darbvietu radīšanai, kā arī enerģētiskajai drošībai.

25. Turklāt PASVĪTRO, ka emisiju samazināšanas tehnoloģijas, kas nerada būtisku kaitējumu videi, pastāv ierobežotā apmērā un ir jāizmanto, lai samazinātu emisijas galvenokārt grūti dekarbonizējamās nozarēs, un ka piesaistes tehnoloģijām ir jāveicina globālas negatīvas emisijas, un UZSVER, ka tās nevajadzētu izmantot, lai aizkavētu klimatrīcību nozarēs, kurās ir pieejamas reāli īstenojamas, efektīvas un izmaksefektīvas mitigācijas alternatīvas, jo īpaši šajā izšķiroši svarīgajā desmitgadē. Vienlaikus ATZĪST progresu, kas panākts šo tehnoloģiju izstrādē, un to potenciālo lomu nākotnē emisiju samazināšanā grūti dekarbonizējamās nozarēs, lai paātrinātu dekarbonizāciju un līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti.
26. ATKĀRTOTI UZSVER, ka ir ārkārtīgi svarīgi saglabāt, aizsargāt un atjaunot dabu, tostarp jūras, kalnu, saldūdens, piekrastes un sauszemes ekosistēmas, lai sasniegtu 1,5 °C temperatūras mērķrādītāju.
27. PASVĪTRO pastāvīgo apņemšanos pastiprināt centienus līdz 2030. gadam apturēt un padarīt atgriezenisku atmežošanu un meža degradāciju, kā uzsvērts *GST-I* rezultātos, tostarp pastiprinot globālos centienus strādāt pie meža aizsardzības un atjaunošanas, meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas, aprites un ilgtspējīgas bioekonomikas, kā arī pie ilgtspējīgām pārtikas sistēmām un klimatnoturīgas lauksaimniecības, un šajā sakarā VĒRŠ UZMANĪBU uz to, kāds ir potenciāls ar šiem centieniem nodrošināt klimata un vides ieguvumus tuvākā nākotnē un ilgtermiņā, gan klimata pārmaiņu mitigācijas, gan pielāgošanās jomā.
28. ATZINĪGI VĒRTĒ pirmos divgadu pārredzamības ziņojumus (DPZ), līdz šim iesniegtos nacionālos inventarizācijas ziņojumus, kā arī pirmo *UNFCCC* DPZ kopsavilkuma ziņojumu. AICINA visas Puses, kas to vēl nav izdarījušas, pēc iespējas ātrāk iesniegt savus DPZ, vienlaikus atzīmējot, ka vismazāk attīstītās valstis (VAV) un mazās salu jaunattīstības valstis (*SIDS*) var tos iesniegt pēc saviem ieskatiem. PASVĪTRO, ka pārskatatbildība gan par darbībām, gan par atbalstu, ko sniedz, izmantojot pilnveidoto caurskatāmības satvaru (*Enhanced Transparency Framework – ETF*), būs ļoti svarīga, lai veidotu un saglabātu savstarpēju uzticēšanos, visām Pusēm īstenojot savas saistības. VĒRŠ UZMANĪBU uz to, ka *COP* ir vajadzīga īpaša politiskā telpa un sarunu gaitā panākts iznākums, lai apsvērtu pašreizējos un turpmākos *UNFCCC* DPZ kopsavilkuma ziņojumus nolūkā novērtēt visu Parīzes nolīguma Pušu kolektīvo progresu, *ETF* sekmīgu darbību, kā arī nodrošināt informāciju nākamajām un turpmākajām globālajām izsvēšanām.

29. PASVĪTRO Taisnīgas pārkārtošanās darba programmas (*JTWP*) nozīmi paātrinātā mitigācijas rīcībā, kas pieskaņota 1,5 °C mērķrādītājam, un tādu pastiprinātu pielāgošanās pasākumu nozīmi, kas ir taisnīgi un iekļaujoši; AICINA visas Puses strādāt pie tā, lai panāktu rezultātu, kas iedarbinātu taisnīgas pārkārtošanās ceļus, kuri ietilpst planētas iespēju robežās, ir vērsti uz cilvēkiem, nevienu neatstāj novārtā un uzlabo spēju īstenot taisnīgu pārkārtošanos iekšzemē.
30. ATKĀRTOTI APSTIPRINA ES atbalstu AAE globālās klimatnoturības satvara īstenošanai nolūkā uzlabot pielāgotiesspēju, stiprināt noturību un samazināt neaizsargātību; VĒRŠ UZMANĪBU uz to, cik ir svarīgi *COP30* ir panākt vienošanos par AAE un Belenas darba programmu attiecībā uz rādītājiem, ar kuriem mēra progresu virzībā uz globālo pielāgošanās mērķi, lai stiprinātu pielāgošanās plānošanu un īstenošanu visos līmeņos un nodrošinātu informāciju *GST-2*.
31. PASVĪTRO, ka ir vajadzīga iekļaujoša, visu sabiedrību aptveroša, visas valdības iestāžu un visas tautsaimniecības mēroga pieeja, lai izvērstu pielāgošanās pasākumus visos sektoros. AICINA pielāgošanās centienus padarīt viedākus, raitākus un sistēmiskākus, lai nodrošinātu uz nākotni vērstu, starpnozaru un zinātniski pamatotu pieeju. ATZĪMĒ, ka klimata un attīstības plānošanas sasaiste paver daudzkārtējus ieguvumus un uzlabo ilgtspējīgu investīciju iespējas. Šajā sakarā MUDINA Puses nākt klajā ar saviem nacionālajiem pielāgošanās plāniem un stratēģijām, kas ir pieskaņoti NND un valsts attīstības prioritātēm un stratēģijām un ir iestrādāti valsts investīciju stratēģijās, šos plānus un stratēģijas virzīt uz priekšu un tos īstenot.
32. ATKĀRTOTI APSTIPRINA ES pastāvīgo apņemšanos atbalstīt partnervalstis, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis un mazās salu jaunattīstības valstis, lai uzlabotu to pielāgošanās spējas, tostarp no visiem avotiem nodrošinot un mobilizējot pielāgošanās finansējumu. Šajā ziņā ATZĪMĒ, ka ES un tās dalībvalstis ir lielākās ieguldītājas starptautiskajā publiskajā finansējumā klimata pārmaiņu pielāgošanās jomā un gadu gaitā šo atbalstu ir pastiprinājušas, tostarp saistībā ar Glāzgovā pausto mudinājumu pielāgošanās finansējumu līdz 2025. gadam divkārtot, un ir uzticams partneris pielāgošanās īstenošanā visās jaunattīstības valstīs; sniedz atbalstu, kas aptver plašu ar pielāgošanos saistītu rīcībpolitiku diapazonu katastrofu riska pārvaldības un klimatnoturīgas attīstības jomā, tostarp reaģējot uz spēju veidošanas un tehnoloģiju vajadzībām. AICINA visus pašreizējos un turpmākos pielāgošanās finansējuma sniedzējus sekot šim piemēram.

33. AKCENTĒ, ka investīcijām pielāgošanās jomā ir izšķiroša nozīme, lai veidotu pret klimata pārmaiņām noturīgus attīstības ceļus ar sociāliem un ekonomiskiem ieguvumiem, un STINGRI MUDINA privāto sektoru stiprināt savu lomu, ievērojami palielinot finansējumu, kurš tiek novirzīts pielāgošanās pasākumiem.
34. UZSVER, ka steidzama rīcība, kuras nolūks ir ierobežot globālās temperatūras pieaugumu līdz 1,5 °C un palielināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, un stiprināt klimatnoturību, ir būtiska, lai nepieļautu, līdz minimumam samazinātu un novērstu zaudējumus un kaitējumu, kas saistīts ar klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi; un ATKĀRTOTI APSTIPRINA ES apņemšanos attiecīgā gadījumā strādāt kopā ar visām Pusēm un ieinteresētajām personām, kas nav Puses, lai uzlabotu atbalstu un sadarbību reaģēšanai uz zaudējumiem un kaitējumu, kas saistīti ar klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi visā pasaulē, saskaņotā, papildinošā un koordinētā veidā ar jauniem un esošiem finansēšanas mehānismiem, tostarp Zaudējumu un kaitējuma fondu, kā arī ar darbu, ko veic Varšavas Starptautiskais klimata pārmaiņu nodarīto zaudējumu un kaitējuma kompensēšanas mehānisms un tā izpildkomiteja un Santjago tīkls.
35. ATZINĪGI VĒRTĒ progresu, ko līdz šim sasniedzis Zaudējumu un kaitējuma fonds, un ATKĀRTOTI APSTIPRINA ES apņemšanos panākt, lai fonds un Santjago tīkls darbotos pilnos apmēros zaudējumu un kaitējuma nepieļaušanai, samazināšanai līdz minimumam un novēršanai, lai sniegtu finansiālu un tehnisku atbalstu jaunattīstības valstīm, kuras ir īpaši neaizsargātas pret klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi; MUDINA uz ciešu sadarbību un koordināciju starp Santjago tīklu un Zaudējumu un kaitējuma fondu.
36. ATZINĪGI VĒRTĒ lēmumu par jauno kolektīvo kvantitatīvo mērķi (*NCQG*) klimatfinansējuma jomā un šajā sakarā ATGĀDINA par 10. oktobrī pieņemtajiem Padomes secinājumiem par starptautisko klimatfinansējumu. Šajā kontekstā ATZĪST, ka starptautiskajam publiskajam klimatfinansējumam, tostarp koncesiju finansējumam, joprojām ir būtiska nozīme mazāk aizsargātu valstu un kopienu atbalstīšanā, it sevišķi to, kurām ir ierobežotas pielāgošanās spējas un kuras klimata pārmaiņu ietekme skar nesamērīgi, jo īpaši vismazāk attīstītās valstis (*VAV*) un mazās salu jaunattīstības valstis (*SIDS*).

37. PASVĪTRO, ka ir jāapzina darbības un pasākumi, kas veicina 1,3 triljonu USD finansējuma atraisīšanu līdz 2035. gadam, jo īpaši nolūkā mobilizēt papildu privāto finansējumu jaunattīstības valstīm, un GAIDA ceļvedi “No Baku uz Belenu”, kurā atspoguļota steidzamā nepieciešamība klimatrīcības vajadzībām atraisīt ievērojami vairāk privātā kapitāla un tā pārveidojošais potenciāls, un to, kā tas paātrinās investīcijas visu ekonomiku zaļās pārkārtošanās vajadzībām. AICINA veikt šādas darbības un pasākumus, lai atraisītu jaunus finansējuma avotus klimatrīcībai, veicinātu iekšzemes resursu mobilizāciju un likvidētu šķēršļus piekļuvei klimatfinansējumam, vienlaikus ņemot vērā atšķirīgās valstu absorbcijas un īstenošanas spējas.
38. UZSVER, ka, lai vēl vairāk palielinātu klimatfinansējumu, finanšu plūsmas jāsaskaņo ar virzību uz zemu SEG emisiju līmeni un klimatnoturīgu attīstību, un finanšu arhitektūras reforma ir jāturpina gan visās valstīs, gan starptautiskā mērogā. AICINA visus dalībniekus, tostarp centrālās un vietējās pašvaldības, starptautiskās finanšu iestādes, valstu attīstības bankas, filantropus, privātos un institucionālos investorus, kopīgi strādāt, lai sasniegtu šo mērķi saskaņā ar savām pilnvarām. ATZINĪGI VĒRTĒ darbu, kas paveikts saistībā ar Šarm eš Šeihas dialogu, kurš padziļināja izpratni par Parīzes nolīguma 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu un tā saistību ar 9. pantu, un GAIDA, ka Puses atzīs jauno izpratni par tā galvenajiem elementiem un ka *CMA7* lems par būtisku turpmāko virzību attiecībā uz 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu.
39. PASVĪTRO, ka ietekmei, ko rada iekšzemes klimata pasākumu īstenošana, dažos gadījumos var piemist pārrobežu raksturs. Joprojām SAGLABĀ SAVU APŅĒMŠANOS sekmēt labu praksi un dalīties par to pieredzē, lai daudzpusējas sadarbības ceļā maksimāli palielinātu šo pasākumu pozitīvo ietekmi.

40. AKCENTĒ, cik svarīga ir spēju veidošana, lai paātrinātu pārkārtošanās uz mazemisiju un klimatnoturīgiem attīstības ceļiem īstenošanu, un ATBALSTA vietējā līmenī virzītu rīcību, lai sasniegtu taisnīgus, efektīvus un ilgtspējīgus rezultātus.
41. PASVĪTRO, ka ir svarīgi stiprināt sadarbīgu rīcību tehnoloģiju izstrādes un nodošanas jomā kā līdzekli mūsu kopīgo mērķu sasniegšanai, un ATBALSTA to esošo Tehnoloģiju mehānisma struktūru stiprināšanu, kuras izveidotas saskaņā ar *UNFCCC* un Parīzes nolīgumu saistībā ar tehnoloģiju īstenošanas programmu.
42. ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka ir pabeigtas būtiskās sarunas par Parīzes nolīguma 6. pantu, un ATGĀDINA par Parīzes nolīguma 6. pantam piemītošo potenciālu atvieglināt turpmāku globālu mērķu realizēšanu, lai novērstu plaisu globālās sasilšanas ierobežošanā, ar noteikumu, ka tiek nodrošināti visaugstākie pārredzamības, vidiskās integritātes, tostarp sociālo un vides aizsardzības pasākumu, ilgtspējīgas attīstības un cilvēktiesību ievērošanas standarti.
43. ATZĪST, ka klimata pārmaiņu un vides degradācijas ietekmi visvairāk izjūt sievietes un meitenes, kā arī neaizsargātās sabiedrības grupas, kas klimata pārmaiņu veicināšanā piedalās vismazāk un kas ir neaizsargātās vai marginalizētās situācijās, kuru iemesls ir esošās nevienlīdzības un daudzējādo un intersekcionālo veidu diskriminācijas.
44. PASVĪTRO, ka ir svarīgi, sākot ar *COP30*, izstrādāt jaunu un pastiprinātu Dzimumu līdztiesības rīcības plānu, un SAGLABĀ SAVU APŅĒMĪBU turpināt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas darbu, sadarbojoties ar visām *UNFCCC* procesa Pusēm, un veicināt dzimumu līdztiesību, sieviešu un meiteņu pilnīgu un vienlīdzīgu visu cilvēktiesību izmantošanu un viņu iespēju nodrošināšanu visā pasaulē, jo tas ir priekšnoteikums efektīvai klimatrīcībai, mūsu klimata mērķu sasniegšanai un globālās noturības stiprināšanai.

45. MUDINA visas Puses īstenot sieviešu un jauniešu vienlīdzīgu, pilnīgu, efektīvu un jēgpilnu līdzdalību visā viņu daudzveidībā un visās sabiedriskās un politiskās dzīves jomās saskaņā ar ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam ¹, kā arī klimatrīcībā, izmantojot spēju veidošanu, plānošanu, lēmumu pieņemšanu, īstenošanu, uzraudzību un ziņošanu, un ATGĀDINA savu apņemšanos šādi rīkoties.

STIPRINĀT KLIMATRĪCĪBU UN SAIKNES AR CITIEM PROCESIEM

46. AKCENTĒ, ka, veicot pasākumus, lai pievērstos klimata pārmaiņām, visām Pusēm ir jāaizsargā, jāievēro, jāveicina un jāpilda savas saistības saskaņā ar starptautiskajām cilvēktiesībām, tostarp tiesības uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi, kā to atzinusi ANO Cilvēktiesību padome un ANO Ģenerālā asambleja un apstiprinājusi Starptautiskā Tiesa – kā priekšnoteikumu, kas ir neatņemami piemītošs un būtisks, no kā ir atkarīga citu cilvēktiesību izmantošana –, pirmiedzīvotāju tautu tiesības, kā noteikts ANO Deklarācijā par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām, migrantu, bērnu un jauniešu, vecāka gadagājuma cilvēku, personu ar invaliditāti, vietējo kopienu un neaizsargātās situācijās esošu cilvēku tiesības, kā arī dzimumu līdztiesība, tas, ka sievietes un meitenes var pilnīgi un vienlīdzīgi izmantot visas savas cilvēktiesības, un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana viņām un starppaaudžu taisnīgums.
47. AICINA *COP* prezidentvalstis un *UNFCCC* sekretariātu nodrošināt netraucētu organizāciju un tādu līdzdalību, ko visas Puses un ieinteresētās personas var atļauties, nolūkā saglabāt *COP* iekļaujošo raksturu un leģitimitāti. UZSVER, ka ir jāuzlabo *UNFCCC* procesa efektivitāte, lai atvieglinātu un stimulētu īstenošanu, vērienīgumu un starptautisko sadarbību, vienlaikus nodrošinot platformu visu rīcībspēku iesaistei. Šajā sakarībā MUDINA ieguldīt centienus nolūkā palielināt pārredzamību un ietekmi, tostarp pārvaldot darba kārtības, sekmīgāk koordinējot sanāksmes un tādus organizatoriskos procesus, kas ir samērīgi un saderīgi ar procesa mērķu sasniegšanu.

¹ Saskaņā ar ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam. Rīcības plāns ir pagarināts līdz 2027. gadam.

48. IZCEĻ ieinteresēto personu, kuras nav Puses, tostarp privātā sektora un uzņēmējdarbības rīcībbspēku, vadošo lomu un UZSVER, ka ir jāuzlabo sadarbība ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un kopienām, lai paātrinātu un paplašinātu sociāli taisnīgu klimatrīcību, tostarp *UNFCCC* procesa ietvaros. MUDINA, lai tās turpinātu iesaistīties Parīzes nolīguma un *GST* efektīvā īstenošanā, tostarp izmantojot Globālo klimatrīcības programmu un pārredzamas saistības, kas nodrošina pārskatatbildību un ko atbalsta rīcības plāni, kuru pamatā ir labākās pieejamās zinātniskās atziņas.
49. ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka *COP30* prezidentvalsts uzmanību koncentrē uz Globālo klimatrīcības programmu un Parīzes nolīguma un *GST-I* īstenošanas paātrināšanu.
50. UZSVER, ka jēgpilna sabiedrības līdzdalība, iesaiste un piekļuve informācijai, tostarp pilsoniskās sabiedrības, bērnu un jauniešu un visu ieinteresēto personu piekļuve informācijai, ir būtiska, lai veicinātu sociālo taisnīgumu, godīgumu, iekļautību un sociālo kohēziju saistībā ar globālo pārkārtošanos uz klimatneitrālu un noturīgu planētu.
51. ATKĀRTOTI APSTIPRINA savstarpējo saikni starp klimata pārmaiņu novēršanu un progresu ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.
52. ATZINĪGI VĒRTĒ Starptautiskās Tiesas konsultatīvo atzinumu par klimata pārmaiņām un jo īpaši tos atzinuma aspektus, kas apstiprina klimata pārmaiņu radīto apdraudējumu nopietnību; visu valstu pienākumu izvērst sadarbību, uz šo apdraudējumu reaģējot, un rīkoties gan individuāli, gan kolektīvi, darot visu iespējamo, lai bīstamas klimata pārmaiņas novērstu; kā arī centrālo lomu, kāda ir bijusi Parīzes nolīgumam, nodrošinot skaidru mērķu kopumu un *bona fide* forumu šai sadarbībai.

53. ATZĪST savstarpēji atkarīgās un savstarpēji pastiprinošās krīzes, ko rada klimata pārmaiņas un biodaudzveidības zudums, piesārņojums, zemes degradācija, ūdens un okeānu degradācija; APSTIPRINA, ka tādiem pasākumiem kā ilgtspējīga zemes, okeānu un ūdens apsaimniekošana, tostarp dabā balstīti risinājumi, un globālā ūdens cikla un veselīgas un biodaudzveidības ziņā bagātu ekosistēmu aizsardzība un atjaunošana, ir fundamentāla loma vispārējā klimatrīcībā, un UZSVER, ka tiem var sekmīgi pievērsties tikai ar saskaņotu pieeju, kas ietver savstarpēji izdevīgas stratēģijas, un šajā sakarā IZCEĻ fundamentālo lomu un sinerģijas ar citām starptautiskām organizācijām un procesiem, un AICINA visas Puses un attiecīgās ieinteresētās personas jo īpaši valstu līmenī īstenot integrētākas pieejas planētas trīskāršās krīzes pārvarēšanai, kas nodrošina savstarpēji atbalstošu Parīzes nolīguma un Kuņminas-Monreālas globālā biodaudzveidības satvara īstenošanu un globālas zemes degradācijas neitralitātes sasniegšanu. IZCEĻ to, ka okeāniem ir izšķiroša nozīme enerģētikā, datos un stratēģiskajos resursos, kā arī Zemes klimata regulēšanā, un PAUŽ GANDARĪJUMU par Nicas saistībām attiecībā uz okeāniem, tostarp par Eiropas Okeānu paktu.
-